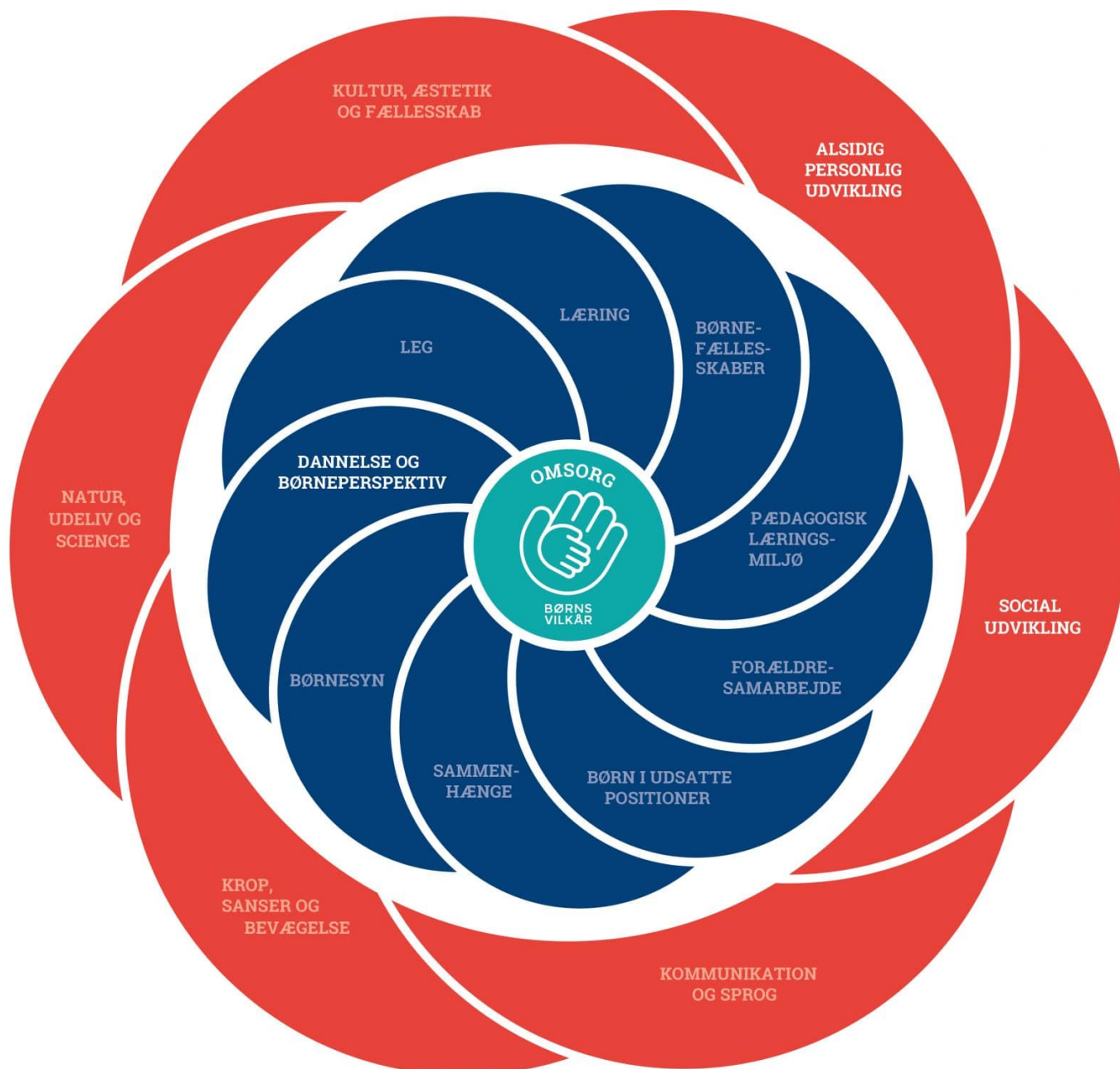

Pædagogisk læreplan for Børnehavehuset Brostykkevej 2022-2024

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Vi ser hvert barn som et unikt og individuelt menneske med sociale, motoriske, intellektuelle og følelsesmæssige kompetencer, der samtidig har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra de voksne.

Vores grundtanke er, at vi – børn som voksne - bliver til gennem andres reaktioner på vores handlinger, attituder og udsagn. Det er igennem andres respons, at vi lærer noget om os selv, samt om omverden. Det er en gensidig påvirkning og læring, der skaber og former interaktionen.

Derfor arbejder vi også ud fra en differentieret pædagogik, hvor vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklings zone. Det betyder i praksis, at fordi børn ikke er ens, skal de heller ikke behandles ens, men derimod skal de hver især mødes som den de er, og hvor de er udviklingsmæssigt og følelsesmæssigt.

Vores pædagogiske retning tager helt grundlæggende afsæt i, at vi møder jeres barn med opmærksomhed og nysgerrighed og med blik for intentioner – og det er både når det gælder det enkelte barn, og i forhold til et stærkt fokus på fællesskabet.

I vores dagligdag har vi fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor nærvær og tryghed prioriteres. Vi justerer os følelsesmæssigt efter barnet og er opmærksomme på, hvor barnet er lige nu. Vi møder barnet med et syn på, at det kan og at vi tror på det.

For eksempel: *Det er onsdag formiddag alle børn og voksne er ved at samles til julesamling, Anders på 4 år ser betuttet ud og løber ud i garderoben. Pædagogen går ud til Anders og sætter sig ved siden af ham. Anders siger, at han ikke vil være med til julesamling – ”for jeg kan ikke synge!!”*

Pædagogen tager Anders i hånden og siger: jamen så er vi to, jeg kan heller ikke synge, men vi kan øve os? Anders smiler og de går sammen ind til samling. Bagefter hvisker Anders til pædagogen: ”det var sjovt, nu kan jeg synge med inde i mit hoved.”

Dannelse og børneperspektiv

Barnets dannelsesproces sker igennem hele dagen, da der opstår mange situationer i det sociale fællesskab, hvor børnene skal træffe beslutninger om hvad der er rigtigt og forkert i forskellige situationer. Barnet arbejder med elementet dannelse i situationer som: afleveringssituationer, spisesituationer, i den frie leg og under planlagte aktiviteter, ved at deltage aktivt, prøve sig selv af og få respons i samspillet med andre, danner barnet et billede af "hvem er jeg alene" og "hvem er jeg sammen med andre".

I vores børnehave arbejder vi ud fra en overbevisning om, at børnene er aktive medskabere af vores dagligdag, og at pædagogikken skal tilrettelægges med særligt hensyn til dette. Hos os kan man godt gå en tur på legepladsen og tage en gyngetur - selvom den er 8 om morgen. Det er også muligt at komme med forslag, der realiseres samme dag - f.eks. kan der godt blive lavet bolledej eller taget maling frem, hvis der stilles ønsker om dette. Det er vigtigt for os, at vi er lydhøre overfor børnenes ønsker og behov. Det gælder både hele gruppen og de enkelte børn. Vi forhandler meget ofte med børnene. Men det betyder ikke, at vi ikke er tydelige voksne. Vi stiller både krav til og skaber rammer omkring børnene. Nogle ting er heller ikke til diskussion. Fx er det ikke til diskussion, at alle børn vasker hænder inden vi spiser, eller hvis en af vores venner er ked af det, trøster vi eller henter en voksen.

Børnene skal opleve, at deres perspektiv bliver set, hørt og respekteret af voksne som arbejder bevidst med børnenes dannelse og demokratiske forståelse på deres individuelle udviklingsniveau. Børnene skal opmuntres til at bidrage med deres individuelle input, de skal opleve, at de tages alvorligt og er en vigtig del af fællesskabet. På denne måde er medskabere af deres egen udvikling og læring.

På ture ud af huset, til steder som biblioteket og offentlige legepladser, understøtter vi børnenes læring og dannelse, ved at guide dem i, hvordan vi agerer i det offentlige rum. Vi tænker også dannelse som det at sige godmorgen til hinanden, når vi kommer, og farvel når vi går. Vi lærer at vente på tur, stå i kø og vi lytter til hinanden. Børnene spejler sig i de voksnes handlinger, samt får hjælp til at lære, hvordan vi regulerer os og hvordan vi er i mødet med andre mennesker.

Vi vægter dannelse af barnet højt og vi mener, at dannelse er en livslang proces og noget der sker hele livet. Gennem dannelse bliver barnets karakter dannet.

Leg

I vores børnehave arbejder vi ud fra den overbevisning, at legen har en altafgørende betydning for børns udvikling, og at den således skal have gode udfoldelsesmuligheder og prioriteres højt i dagligdagen.

For børnene er legens formål ikke læring og udvikling. Den er i højere grad intensitet og glæde i et socialt rum. Legen er en arena for intens dyrkelse af færdigheder og kompetencer som sprog, intellekt, opfindsomhed, kreativitet og på den måde udvikler og erobrer barnet disse grundlæggende færdigheder. Fra vores perspektiv er legen grundlaget for læring og udvikling. Børnene lærer en masse om sig selv og verden omkring sig i deres lege. Børnenes selvorganiseret lege har stor betydning for deres udvikling af kreativitet og sociale kompetencer. Børnene bruger deres motivation, følelser, erfaring og tanker i legen. De ting de oplever i den virkelige verden, bruger de som inspirationskilde i deres lege. I legen bygger børnene forståelsesmåder op over for hinanden, de oplever sammen en kunnen - nogle færdigheder, samt dét at kunne gå på kompromis. For at indgå i en leg skal børnene kunne se og høre hinanden, forhandle samt kunne finde sin egen rolle og identitet. Formår barnet ikke at aflæse legekoden, kan det være svært at indgå i en legerelation. Her er det vores opgave at give børnene værktøjer til at kunne deltage i en legerelation.

Nyere forskning viser, at der er grupper af børn i danske børnehaver, der sjældent leger, og som slet ikke er en del af institutionens legefællesskab. Disse børn risikerer ikke alene at miste den læring, de fælles lege rummer, men yderligere at få en følelse af at være udenfor.

Vi er af den overbevisning, at hvis vi overlader børns leg og legeudvikling helt til børnene selv, kan det have en række negative konsekvenser. Selv de dygtigste "legere" i børnegruppen vil uvægerlig løbe tør for inspiration og rollemodeller og risikere at havne i fastlåste og stereotype legemønstre. Dette giver dem ikke de optimale muligheder for at nyde godt af legens læringspotentialer.

Som voksne er vi meget bevidste om den rolle vi har, for at sikre legen de bedste betingelser, og for at sørge for, at alle børn har lige deltagelsesmuligheder og støttes af en voksen ved behov. Vi er tæt på legen, så vi kan hjælpe børnene videre, hvis der er brug for det. Det er en balancekunst at træde ind i tide, men ikke for tidligt - børnene skal gives

plads til at forhandle og opløse evt. konflikter selv. Lykkedes det ikke taler vi med børnene om det efterfølgende.

Vi lærer også børnene, at man gerne må sige nej til at have flere med i en leg, der er gang i. Samtidig taler vi med børnene om venskaber og guider dem i et godt fællesskab. Men det er vigtigt at børnene også får adgang til at eje deres egne lege, her er det igen en balancegang i vores vurdering af en given situation. Hvis man gerne vil være med i en leg, er det ikke uden betydning, hvordan man spørger. Hvis barnet spørger. "må jeg være med?" kan det ofte blive afvist. Her skal vi tænke på, at det er et stort arbejde at få en leg op at stå og de andre børn har måske været i gang i lang tid med at etablere legen. I stedet hjælper vi barnet med at spørge "hvad leger I?". Det vil ofte udløse en forklaring fra de andre børn om, hvordan rollefordelingen er. Barnet kan nu spørge "hvad kan jeg være?" hvis jeg må være med?". Her viser barnet, at det respekterer den rollefordeling, de andre børn nøjsomt er kommet frem til, og der følger nu en forhandling, hvor en ny rolle kan passes ind i legen. For at forblive i legen er det også væsentligt, at man undervejs forklarer sig.

Vi laver ofte legegruppeaktiviteter, som er voksenstyrede. Den voksne tilbyder et "legemanuskript" eller materialer og sætter gang i legen. Når legen er i gang fordeles der roller i legen, og børnene får mulighed for at gribe legen og med fantasi og indspil, lære legestrategier i fællesskabet at kende. Alle de aktiviteter og oplevelser vi arrangerer med og for børnene, giver dem indtryk, som de kan tage med sig i deres egne lege.

Læring

Relationerne mellem børn og voksne er af stor betydning for den læring, barnet optager. Vi lærer sammen og den fælles læring skaber fælles erindring. At øve sig er en del af læringsprocessen, og den voksne understøtter barnets refleksion over egen læring, samt at det er okay at fejle.

Det er vigtigt at vi voksne er nærværende, opmærksomme og omsorgsfulde for at give de bedste forudsætninger for barnets læring. Vi er bevidste om, at vi er rollemodeller både i forhold til, hvordan vi agerer og taler til hinanden på.

For at give gode muligheder for læring, arbejder vi med:

- Anerkendende relationer.
- Give ro og rum til legen.

- Fælles oplevelser.
- Møde barnet hvor det er.
- Lave alderssvarende, inspirerende aktiviteter.
- Lade barnet, i så stor udstrækning som muligt, følge sin lyst f.eks. ude eller inde.

Hele dagen er et stort læringsrum – både sammen med voksne og sammen med andre børn. Den voksne har en bevidsthed om, at der er læring i alt. Barnet inddrages i de daglige rutiner - eks. måltid og garderobe.

Der skabes inspirerende læringsmiljøer, der understøtter barnets egen nysgerrighed og undersøgende tilgang. De voksne følger børnenes spor og bygger videre på dette.

I vores børnehave forstår vi læring som en tilegnelse af ny viden, nye færdigheder, nye kompetencer, nye oplevelser, ny forståelse eller en ny måde at agere på.

Læring foregår bedst i sociale sammenhænge, da barnet har de bedste forudsætninger for at være aktiv og eksperimenterende, når det er i dialog og i samspil med andre.

Vi ser læring som en livslang proces i samspil med andre mennesker.

Børn lærer på forskellig måde, og de har forskellige erfaringer, interesser og ressourcer.

Lege, oplevelser og aktiviteter vil indebære forskellige læring alt efter barnets udviklingstrin.

I arbejdet med børns læring lægger vi stor vægt på legen.

Børnefællesskaber

Alle mennesker har brug for at føle sig inkluderet i et meningsfyldt fællesskab for at udvikling og læring kan finde sted. At være i et fællesskab er med til at forme os, da det er livsnødvendigt at have nogen som ser os, accepterer og anerkender os som den vi er. Vi skal lære at begå os sammen med andre i fællesskabet - også når der opstår konflikter. At blive inkluderet i fællesskaber er en vigtig faktor i børns liv. Børn der i en tidlig alder har oplevet at blive ekskluderet af andre børn eller voksne, har en øget risiko for senere i livet at forblive ekskluderet.

Børnehaven er et stort fællesskab hvori der opstår mange mindre fællesskaber. Nogle af disse fællesskaber er pædagogiske, planlagte aktiviteter, fx når vi spiser. Det kan også handle om fællesskaber, hvor vi sammensætter børnegruppen efter det enkelte barns kompetencer og behov, eller fællesskaber hvor barnet selv tager initiativ og er aktiv

deltagende i f.eks. leg eller en aktivitet. Alle børn har en betydning og har ret til en plads i fællesskabet. Vores rolle er at skabe rum, så børnene kan vise initiativ og at møde børnene, der hvor de er.

Leg, læring og dannelse sker i et socialt samspil med de øvrige børn og det pædagogiske personale i institutionen. Barnet skal selv tage initiativ, men også selv være aktivt deltagende. Vi forsøger at have fokus på de daglige situationer ude og inde og skabe rum, gennem indretning, så det er muligt at etablere mindre legegrupper.

Læringsmiljøet og legen har stor indflydelse på børnefællesskaberne. Vi lærer alle af at være sammen med andre børn og voksne, og det enkelte barn tilegner sig erfaringer som præger det fremtidige liv. Det at være del af et fællesskab handler også om at afkode andres følelser, Hvordan reagerer andre på min handling? Børnene øver sig i at gå på kompromis, forhandle og løse konflikter.

Vi støtter og guider de yngste børn og opfordrer de større børn til at hjælpe de mindre, for hver enkel har mulighed for at bidrage til at fællesskabet fungerer.

Vi er opmærksomme på, at venskaber blandt børnene får lov til at udfolde sig. Vi forsøger at tage hensyn til venskabsaspektet og sociale relationer, i det omfang det kan lade sig gøre, når vi planlægger aktiviteter.

Sociale arrangementer i institutionen er også et vigtigt fællesskab for børnene – ”Se min mor og far synes, at det er sjovt og vigtigt at være med i min ”børnehave”.

I kan som forældre også støtte op om de små fællesskaber ved at være interesseret i de øvrige børn og være åbne for legeaftaler med andre børn.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har dagen igennem fokus på trivsel og udvikling igennem fleksible og forskellige læringsmiljøer. Vi har en fast dagsrytme, hvor vi veksler mellem fælles aktiviteter for alle børn eller grupper af børn (fx aktivitet, spisning og samling), rutinesituationer (vaske hænder, spisning, af – og påklædning) og børns frie leg.

Det er vigtigt for os at der er udfordringer, som er tilpasset børnegruppen.

Vi prioriterer således at børnene får plads, tid og ro til fordybelse i leg. Samtidig er vi

opmærksomme på at vi som nærværende og medlevende voksne er medvirkende til at skabe den gode stemning i hverdagen.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

(...)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

(...)

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

(...)

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vores mål er at skabe helhed og sammenhæng i børnenes liv. Vi arbejder målrettet på, at børnene bliver robuste og i stand til at klare livets udfordringer.

Det er vigtigt for os, at børn, forældre og personale føler, at børnehaven er deres børnehave.

Vi ønsker at skabe en smittende tilgang i nærværet med hinanden og understøtte positive relationer og synliggøre glæden ved fællesskabet.

Vi ønsker at skabe et miljø, hvor børnene har forståelse og respekt for mangfoldighed og forskellighed. Vi italesætter børnenes forskelligheder i dagligdagen, og hvorfor det forholder sig sådan, fx i udseende, sprog, eller hvis der er nogle børn, der har andre behov. Vi vil vise begejstring ved det børnene retter deres opmærksomhed mod - følge barnets spor. Vi vil være nysgerrige og undersøgende sammen med børnene i et trygt fællesskab. Børnemiljøet er en integreret del af vores læreplansramme, som tager udgangspunkt i barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Børnemiljøet skal vurderes i børneperspektiv, og i det omfang det er muligt, skal børnenes oplevelser af børnemiljøet inddrages i hverdagen.

Det betyder, at vi som voksne skal forsøge at sætte os i børnenes sted, og indhente viden direkte fra børnene

I det psykiske børnemiljø er følgende faktorer væsentlige: at føle sig som en del af fællesskabet, at have gode relationer og venskaber, rummelighed, tryghed, tillid, omsorg, medbestemmelse og udfordringer.

Vi anser legen som et meget vigtigt element i børnenes udvikling, og det der sker i legen, mener vi, danner en del af det psykiske børnemiljø.

For at inddrage børnene i arbejdet med børnemiljøet, er det vigtigt at sætte sig ind i, hvordan det ser ud fra barnets synspunkt. Det finder vi ud af ved at: have samtaler med børnene, lytte til børnene, gøre iagttagelser, lytte til forældrene om deres børns trivsel, opfordrer børnene til at fortælle hvad de synes er godt, lade børnene skiftes til at bestemme i forskellige sammenhænge.

En gang om året inviteres børnene til et børneinterview med spørgsmål, inspireret af DCUMs interviewguide.

Vi lægger vægt på at indrette os hyggeligt, vi sørger for at børnene får medejerskab - opgaver i hverdagsrutiner som oprydning, støtte i fælleslege, ugens værter, lave eftermiddagsmad, hjælpe med at introducerer vores børnehave til nye børn og deres forældre osv.

På visse tidspunkter af dagen, vil vi dele børnene op i mindre aldersvarende grupper for at skabe rum til fordybelse, og vi vil være opmærksomme på barnets nærmeste udviklings zone. Vi er optagede af, hvordan børnene kan bidrage, og hvad de er nysgerrige på ved, at være nærværende og anerkendende for at imødekomme mulighed for børnenes medindflydelse.

Vi arbejder bevidst med at forberede børnene på, hvad der skal ske i løbet af dagen. Når det giver mening bruger vi piktogrammer, som et vigtigt pædagogisk redskab til formidling til de børn, som har brug for at sproget understøttes.

Alsidig personlig udvikling

Vi arbejder med læreplanstemaet alsidig personlig udvikling i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer, der gennem hele dagen er grobund for et udviklende og skabende børneliv.

Vi har fokus på, at der er en tryk atmosfære, en rar stemning, samt anerkendende og nærværende voksne. Det er vigtigt for at skabe et sundt læringsmiljø. Vi er bevidste om, at børn har brug for voksne, der gør sig umage for at forstå dem. At alle børns perspektiver og oplevelser skal tages alvorligt som bidrag til de relationer og aktiviteter, de voksne indgår i med børnene. Børns engagement opstår ofte spontant og ved for stærk voksenstyring, er der risiko for, at vi gør det vanskeligt at skabe plads til børnenes bidrag.

I vores børnehave handler alsidig personlig udvikling om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden, dannelse og deltagelsesmuligheder, samt en bevidstgørelse af hvordan barnet opfatter sig selv og dets formåen. At Jeg er Mig.

Livsduelighed er ikke kun et ord, der lyder godt, men det er i højeste grad et begreb, som dækker over bl.a. barnets opbygning af et selv, selvværd og selvtillid. Det har en grundlæggende betydning at læringsmiljøet understøtter barnet i at få mulighed til at udvikle sig til et selvstændigt og livsglad menneske, med selvværd og en grundlæggende følelse af, at være værdifuld som den man er. At få mulighed for at lære at kunne mærke sig selv i forhold til andre, at sige til og fra. Det er gennem andres respons, at vi lærer noget om os selv, samt om omverdenen.

Børn udvikler en tryk tilknytning til os gennem et omsorgsfuld samspil, der er følelsesmæssigt afstemt, hvor vi som empatiske omsorgspersoner og rollemodeller spejler de følelser barnet giver udtryk for. Vi møder børnene der hvor de er. Vi har øje for det enkelte barn og den samlede gruppe. Alle børn er unikke, med hver deres livshistorie og personlighed, og skal mødes med et børnesyn som favner alle. Af omsorgsfulde voksne,

der går foran, ved side af og evner at træde i baggrunden, efter det enkelte barns/gruppens udvikling. Børn har forskellige skalaer af tilgang til egen ønsker, behov og initiativer, men skal alle have mulighed for at opleve dem selv som en del af et fællesskab. Fællesskaber kan være forskellige i form, indhold og størrelse, men betydningen og følelsen af, at være en del af et fællesskab er ubeskrivelig vigtig for alle børn. Det kan være en indre eller ydre kamp for barnet at opnå deltagelsesmuligheder i et fællesskab, hvis barnet af den ene eller anden grund ikke har forudsætningen for det. Vi er ekstra opmærksomme på børn, som opleves værende i periferien af fællesskabet uden eller med utallige forsøg derpå. Vi er forpligtede til at opfange selv de mindste signaler om barnets udfordringer og skabe et understøttende læringsmiljø. Hvis ikke, så kan barnet få en oplevelse af, at det ikke er værd at tilbringe tid sammen med, og så er vi med til at fratage dem oplevelsen af have en betydningsfuld værdi i et fællesskab.

I vores børnehave arbejder vi ud fra den overbevisning, at legen har en altafgørende betydning for børns udvikling. Leg er ikke et entydigt fænomen og skal også forstås i forhold til dannelse og læring, samt i en uvurderlig indflydelse på trivsel.

Legen har en skaberkraft. Leg er med til at gøre os til mennesker. Børn bruger deres motivation, følelser og tanker i legen. I lege bygger børnene forståelse måder op over for hinanden, de oplever at kunne eller ikke at kunne. Vi skal som voksne være opmærksom på, at støtte op om de mangfoldige følelser og situationer, der naturligt opstår, for at børnene kan blive i stand til at tackle dem.

Vi skal fange børnenes initiativer, være nysgerrige og undrer os sammen med dem. Grib øjeblikke, videreudvikle på deres ideer, vise børnene, at vi har lyst til at opleve noget sammen med dem og på den måde er vi med til at styrke barn/voksenrelationen.

Eksempel 1

3 drenge: Villads 6 år, Hugo 6 år og Aksel 5 år

Villads og Hugo er venner. Aksel har længe rigtig gerne ville være en del af deres fællesskab.

Villads har fået en ide'. Han vil lave et skjold, men er i tvivl om man kan bruge papir til det. Han taler med pædagog Mette om ideen, hun siger, at hun aldrig har prøvet at lave et skjold af papir og synes det er en spændende ide', og hun opfordrer ham til at finde papir og tape til at starte med. Han kommer med et stykke papir og de finder ud af i fællesskab,

at det nok skal være større. Mette finder et stort ark papir og de taler om mulige måder man måske kan bruge papiret til et skjold.

Hugo hjælper Villads. De får klippet et rundt skjold og klippet et håndtag, som bliver tapet på, men Villads synes skjoldet bøjer meget. Mette foreslår, at de prøver med flere lag papir, hun forklarer dem om hvad ligevægt er og de får en snak om det. Inden Mette sætter sig med nogle børn ved et andet bord, siger hun imødekommende til dem, at hun gerne vil hjælpe hvis de brug for det og at hun er glæder sig til at se om man virkelig kan lave et skjold af papir.

Aksel, som almindeligvis ikke er interesseret i kreative aktiviteter, kommer til og kigger på. Han er meget optaget af, hvad de to drenge er i gang med. Villads og Hugo arbejder ivrigt videre med optimistisk gåpåmod, der bliver klippet meget papir og tapeholderen er ivrigt i brug, selvom den driller.

Villads og Hugo ender med stor tilfredsstillelse op med et skjold med håndtag, godt forstærket af ekstra papir og meget tape. Bagefter hjælpes de om at lave et skjold til Hugo, så de har et hver. Da det er færdigt, foreslår Hugo, at de dekorerer deres skjold, de finder farver frem og går de i gang med at tegne. Villads er hurtigt færdigt med at tegne på sit skjold og ser at Hugo er ved at tegne et våbenskjold midt på hans og giver udtryk for utilfredshed over, at han ikke selv har gjort det på hans eget. Med støtte fra Mette finder han et sted på hans skjold hvor der er plads til at tegne et våbenskjold. Mens Villads og Hugo tegner deres våbenskjold, bliver de enige om, at våbenskjold jo heller ikke skal være helt ens for, det er de jo heller ikke i virkeligheden.

Sideløbende iagttager Aksel de to drenges arbejde med interesse. Han stiller små forsigtige spørgsmål til Villads og Hugo om hvad de laver, det bliver ikke opfattet af de to drenge, men han bliver stående under hele processen. Mette er opmærksom på Aksels forsøg på deltagelse og går hen til bordet hvor Villads og Hugo arbejder.

Aksel siger til Mette, at han også gerne vil have sådan et skjold. Hun opmuntrer Villads og Hugo til at hjælpe Aksel, fordi nu ved de jo hvordan man kan lave et skjold af papir. Det vil de rigtig gerne og de tre drenge får med fælles hjælp fremstillet et skjold til Aksel.

Imens drengene laver deres skjold, er det begyndt at regne udenfor. Villads siger, at deres skjold er lavet af papir og det vil gå i stykker hvis de tager det med udenfor. I stedet leger de tre drenge forsigtigt med deres skjolde indenfor og bagefter vil de lægge de dem ud i deres garderober, fordi de vil have dem med hjem. De får hjælp af Mette, så de kan ligge

på en hylde, så der ikke sker noget med dem indtil de skal hjem. Mette forslår et riddertema på et tidspunkt kan være en ide', hvor man kan lave forskellige ting, det synes drengene er en god ide'.

Om eftermiddagen da Aksel bliver hentet, fortæller han glad sin far, at Villads og Hugo har hjulpet med at lave skjoldet til ham, fordi han syntes det var for svært.

Refleksioner

Her er det tydeligt, hvordan Mette greb en ide', fulgte børnenes spor, forholdt sig nysgerrig og undrede sig sammen med dem. Når hun valgte at forhold sig på afstand med anerkendende kropssprog og verbalt, viser hun at hun er klar til at hjælpe, hvis der er brug for det. Det er med til at skabe et læringsmiljø med en tryk og rar atmosfære, og plads til børnenes kreative univers. Mette havde øje for Villads' ide', Hugos hjælp og tilføjelse til ideen med dekorationer, samt Aksels ønske om deltagelse.

Læringsmiljøet var med til at understøtte børnenes engagement, deltagelse, samt mulighed for at forfølge og fordybe sig i den ide' de var optaget af. Materialerne var tilgængelige og der var ikke loft på forbrug af papir og tape. Børnene fik mulighed for at videreudvikle på en ide, at indgå i et samarbejde i processen og fik samtidig fremstillet redskaber til videre leg. Mette respekterede deres store kreative arbejde ved at lægge skjoldene op på en hylde, og på den måde undgå, at de kan gå i stykker.

Villads, Hugo og Aksel oplevede erfaringer på flere måder. Villads oplevede at hans ide' inspirerede andre børn og blev en invitation til et fællesskab. Villads' første reaktion på Hugos våbenskjold, blev til en oplevelse af, at forskelligheder er helt okay og blev samtidig en erfaring om, at man ikke behøver at kunne det som andre kan.

Hugo oplevede, at han tilføjede noget til Villads' ide', som udover praktisk hjælp med papir og saks, blev videreudviklet med hans ide' om dekorationer. Der var plads til både Villads og hans ideer i de forskellige lag i processen med det første skjold og erfaringerne blev brugt da de lavede de næste skjold.

Begge drenge fik også øje for Aksel's brug for hjælp, og Aksel spejlede sig i de to ældre drenge og oplevede et fællesskab både i processen og i legen efterfølgende. Aksels gåpåmod og vedholdenhed var med til at give ham en oplevelse af mestring med tanke, handling og positive følelser om en betydningsfuld værdi i et fællesskab. Det har givet ham

positive erfaringer og kan hjælpe ham til at turde tage initiativ til deltagelse i andre sammenhænge.

Det kunne også have gået anderledes. I situationen hvor Villads og Hugo ikke hører Aksels spørgsmål, var Aksel udfordret og kunne have reageret på andre måder og føle sig afvist og uden værdi. Det er et eksempel på, hvor et barn kunne have haft brug for hjælp med at spørge og derved gøre brug af den voksnes definitionsmagt som hjælp. Mette kunne også have sagt ja til Aksel om at lave et skjold til ham, men valgte at spørge Villads og Hugo om hjælp med tanke for at åbne en dør til et fællesskab.

Eksempel 2

Emma er en meget stille pige på 3,4 år, som for det meste er i periferien af børnegruppen. Emma siger meget sjældent noget og hvis hun gør, hvisker hun.

I samlingerne på stuen, byder hun ikke ind, og hvis vi spørger hende svarer hun ikke.

Når vi sætter en fælles leg i gang, står Emma ved siden af og iagttager de andre børn men deltager ikke. Emmas kropssprog er stille og hun viser ikke mange følelser. De andre børn på stuen er holdt op med at henvende sig til hende.

Jeg holder samling med en lille gruppe børn, jeg har min teaterkuffert med. Vi sidder på gulvet og børnene er meget interesseret i kufferten, Emma ser ikke særlig interesseret ud. I min kuffert har jeg bl.a. en rød klovne næse og når den vælges synger vi en klovne sang og laver klovne nummer som børnene elsker. Under hele samlingen har jeg forgæves forsøgt at få Emma med.

Efter samling vælger jeg at blive i rummet med den lille børnegruppe. Børnene "tuller" rundt og leger, jeg bliver siddende på gulvet og "sidder der bare". Jeg ser Emma gå rundt over ved legeøkkenet, hvor hun samler en stor pude (med store runde farvede prikker på) op, hun kommer over til mig og hun peger på den røde prik. Vi ser på hinanden og lige her forstår jeg. Jeg siger ja det ligner klovne næsen, skal vi finde den frem igen? Emma siger højt og tydeligt ja. Jeg kalder de andre børn hen, og siger at Emma har valgt at vi skal synge klovne sangen igen. De andre børn, som jo elsker klovne sangen og klovne numrene, er med lige med det samme. De ser på Emma og smiler til hende. Emma smiler igen. Emma tager klovne næsen på, og hun synger med.

Refleksioner

I dette eksempel oplever pædagogen, at hun er betydningsfuld for Emma. Fra dette øjeblik er der skabt en åbning og bevidsthed for flere udviklende øjeblikke, dette gør det muligt at arbejde med relationen med Emma. Vi mener, at det er vigtigt, at vi er bevidste om, at vores refleksioner er vigtige i vores relations arbejde.

Der er sket en tydelig forandring. Emma kan lide at deltage i fællesleg med de andre børn og bliver kontaktet af de andre børn, nu hører vi Emmas latter og hun har liv i øjnene, hun bruger sit sprog og hendes initiativer er blevet tydeliger for os og børnegruppen.

Pædagogen bruger teaterkufferten som fælles tredje. Emma oplever at være sammen om noget, som ikke omhandler hende og hendes adfærd. Hun opnår en følelse af succes, nysgerrighed, og en følelse af at blive taget alvorligt.

Når Emma peger på den store runde prik på puden, siger pædagogen: ”ja det ligner en klovne næse”. Her oplever hun at blive forstået og der opstår en fælles opmærksomhed. Det at pædagogen holder samlingerne i en mindre gruppe gavner relations arbejdet. Her opnås en tættere kontakt mellem børnene og pædagog. Emma får bedre vilkår for at blive set både af pædagog og de andre børn, ligesom vi får bedre mulighed for at tilgodese Emmas behov.

Når børn møder interesse for hvem de er og kan mærke og se, at de har medbestemmelse og indflydelse på aktiviteter, får de også en følelse af, at have betydning og at være værdsat.

Vi skal skabe plads og ro til fordybelse i mindre grupper. På denne måde giver vi børnene mere ro og mindre forstyrrelse fra de andre børn og voksne. Fordybelsesaktiviteter giver længerevarende lege og styrker opmærksomheden.

Social udvikling

Vi arbejder med læreplanstemaet social udvikling i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer, der gennem hele dagen er grobund for et udviklende og skabende børneliv.

I vores børnehave tænker vi barnets sociale udvikling som værende en kompetence, som konstant er i udvikling, og vi arbejder systematisk på at barnet oplever at høre til/være en del af et fællesskab, at have en god ven og være en del af et fællesskab medvirker til at skabe trivsel for barnet.

Relationer er vigtige for os alle for at kunne udvikle os. Vi lærer børnene at fællesskab forpligter, og at de selv er en vigtig del af det. Vi ønsker at styrke deres evne til at tage ansvar for egne handlinger og være en god ven, og på den måde give børnenes empati næring i forhold til deres alder. For at børnene lærer at tage ansvar for hinandens deltagelse i fællesskabet, har vi fokus på mere end et fællesskab ad gangen, det er vigtigt at alle børn har adgang til betydningsfulde forskellige fællesskaber, for det er netop disse, der afspejler at børn har forskellige behov for støtte, og mestre kompetencer i forskellige grader i forskellige situationer. For at sikre deltagelse for alle børn, er vores fokus rettet på børnehavens børnefællesskaber, blandt andet på de små mekanismer og dynamikker, der styrer børnenes indbyrdes relationer. Børn er meget afhængige af de reaktioner de får fra deres voksne omkring dem for at kunne opbygge et billede af hvem de selv er, for at skabe sig selv og for deres egen selvagtelse. Den måde vi voksne svarer på barnets kommunikation, hvordan vi sætter ord på deres handlinger og oplevelser, hvad de reagerer på og ikke reagerer på, denne definitionsagt kan bruges på en måde som fremmer barnets selvstændighed og tro på sig selv. Men den kan også bruges til at underminere barnets selvrespekt og selvstændighed. Det er derfor vigtigt for os, at vi er meget opmærksomme på denne magtproblematik.

Det er bl.a. gennem børnenes selvvalgt og lystbetonede fællesskaber at der, efter vores overbevisning, kan anskues en lang række udviklingspotentialer i forhold til børnenes indbyrdes relationer og et udgangspunkt for deres sociale samspil. Vi er bevidste om at skabe varierede deltagelses muligheder, så alle børns interesser og kompetencer kommer i spil.

Vores tilrettelæggelse af aktiviteter sker altid i forhold til børnegruppen, og vi er bevidste om vigtigheden af at støtte op om de små børnefællesskaber, hvor netop legen og det sociale samspil er omdrejningspunktet, så disse ikke drukner i store forkromede projekter.

Eksempel:

På legepladsen i vores shelter leger Robert og Alex. De samler og leder efter regnorme. Jeg kan se at de har en dialog, men kan ikke høre hvad de siger. Jeg vil ikke gå for tæt på, da jeg er bange for at Alex skal få øje på mig, og legen dermed vil gå i opløsning. Jeg kan høre, at de er i gang med at aftale roller, Alex siger: "nej jeg er moren".

Robert: "ja og moren og faren skulle på stranden". De to drenge bygger spande oven på hinanden, jeg kan se at Alex passer på Roberts finger, da den er ved at blive klemt mellem to spande.

Signe står lidt der fra og betragter drengenes leg, hun ser lidt "betuttet" ud. Hun tager en spand op i hånden og går ind i shelteret. Alex vender sig mod Signe og råber: "Gå ud. Her leger vi".

Signe skynder sig ud, jeg går over til Signe og spørger om hun blev forskrækket. Signe nikker. Jeg spørger om, hun ville lege med Alex og Robert. Da Signe siger ja, spørger jeg om jeg skal hjælpe hende. Jeg finder en spand og skovl til Signe, og vi går sammen over i shelteret. Jeg spørger, hvad de leger. Robert smiler og siger: "vi er på stranden". Signe står lidt bag mig. Jeg spørger: "kan man købe is på stranden". Alex: "JA". Jeg spørger om Signe skal være is-dame for hun er super god til at lave is. Alex kigger på Signe peger og siger du kan bo der. Jeg går med Signe, og jeg hjælper hende med de første is, herefter trækker jeg mig lidt væk.

En voksen råber, at vi skal spise frokost.

På vej ind kan jeg høre, de aftaler at de vil lege i shelteret igen efter frokost. Jeg siger at så skal de skynde sig, så der ikke er andre, der kommer først. Da de er færdige med frokost, og på legepladsen igen finder Robert en cykel, lige udenfor døren. Jeg minder ham om deres leg. Robert smiler og løber hen til Alex og Signe, sammen løber de over i shelteret.

Refleksioner

Signe har svært ved at koble sig på legen, vi hjælper hende, fordi at drengene ikke kunne registrere og opfatte de signaler fra Signe, da hun forsøgte at komme ind i deres leg. Signe var ikke tydelig nok. Da Alex råber: gå ud her leger vi. Opfatter han ikke, at Signe synes at det er en spændende leg de leger, som hun gerne vil være en del af. Måske opfatter han det som at hun er uinteresserede i deres leg men "bare" vil have shelteret.

Måske kunne vi også have hjulpet Signe ved at tale med hende om, hvordan man kommer ind i en leg. Men da Signe tit oplevede ikke at "være med", hjælper vi Signe på denne måde, da vi tænker at det væsentligste for Signe er at få muligheder for at få gode legeerfaringer inde i en igangværende leg frem for at få erfaring med selv at prøve at koble sig på legen. Vi tror, det ville være vanskeligt for Signe, uden vores hjælp og støtte. Når vi spørger på Signes vegne, er vi klar over, at vi bruger vores definitionsmagt, og at det udgør en væsentlig metakommunikation til Alex og Robert, som vi ønsker at koble Signe sammen med. En kommunikation om, at det marginaliserede barn ønskes inkluderet.

Hvis de tre børn får gode fælles erfaringer, vil drengene måske være mere tilbøjelige til at invitere Signe ind i deres leg en anden gang.

Når vi spørger drengene om man kan få is på stranden. Bruger vi vores definitionsmagt til at skabe en rolle i legen til Signe, som giver mulighed for, at hun kan øve sig i nogle færdigheder og kompetencer, som efterspørges i legen, og måske via dette blive synlig som mulig legekammerat for de andre børn.

Når vi vælger at sige til børnene, at de skal skynde sig ud efter frokost er det fordi, vi vil støtte op om deres planer og lyster, så de ikke senere opdager at shelteret er optaget, og ærgrer sig over at have mistet en mulighed for at genoptage et lystfyldt samvær. Vi hjælper børnene med at afkode de særlige "love", der gør sig gældende i overgangen fra frokost til leg. Logikken i overgangen fra frokost til legepladsleg er ofte et princip om "først til mølle"

Kommunikation og sprog

Vi arbejder med læreplanstemaet kommunikation og sprog i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer, der gennem hele dagen er grobund for et udviklende og skabende børneliv.

Vi er bevidste om, at sprog udvikles i den meningsfulde dialog og samtale. For ikke altid at "komme til" at styrer samtalen mener vi, at pædagogen en gang imellem bare skal tie stille og lytte.

Motivationen og drivkraften til at lærer sproget ligger hos barnet selv, og sprogtiltagelsen er karakteriseret ved, at man lærer det, mens man gør noget andet.

Sproglige kompetencer er en væsentlig forudsætning for, at vi kan kommunikere og dermed indgå i sociale relationer. Det er i det sproglige samspil med andre, vi udvikler os som individer.

Vi bruger sprog, som værktøj til at deltage i samtaler, til at forhandle om ret og uret, til sammen med voksne og andre børn at forundres over verden og til at lege og fortælle med.

Vores læringsmiljø er bundet op på vores forståelse af, at der sker læring over hele dagen. Dermed tager vi afsæt i, at der i al samvær med børn er mulighed for at understøtte deres sproglige udvikling. Vi har fokus på de læringsformer, der bygger på imitation og gentagelse, leg, fortælling og dialog.

Vi som voksne er sproglige rollemodeller for børnene, og arbejder derfor meget bevidst med at bruge et alsidigt og nuanceret sprog. Vi arbejder ud fra, at vi er kommentatorer, men også gode lyttere til børns aktiviteter. På den måde kan vi bl.a. præsentere børnene for nye ord, og de kan få sat ord på handlinger og følelser.

Vi arbejder meget med både sang og musik, rim og remser og teater. Når vi synger følges sangen ofte af fagter eller bevægelse, for på denne måde at understøtte ordenes betydning. På den måde kommer der en visuel og kropslig erfaring med ords betydning. Når vi spiser madpakker, er børnene opdelt i mindre grupper, som danner god basis for at tale om, hvad der er sket i løbet af dagen. Her er også mulighed for at lave mindre sproglege, og for at læse historier.

Vi læser dialogisk læsning, så børnene er aktive, når der læses. Børnene gives mulighed for at kommentere og spørge ind til det, der læses, så barnet får mulighed for at bruge sit sprog.

Mindre sproglege kan f.eks. være, at der er fokus på rim og remser, farver, dyr og forholdsord som foran, ovenpå, bagved og lign.

På denne måde får barnet øvet sig i de mange forskellige facetter af det danske sprog.

I dagligdagen arbejder vi med at støtte børnene i at udbygge deres sproglige kompetence gennem leg og læringsgrupper. Vi har dagligt læringsgrupper, hvor den planlagte pædagogiske aktivitet tager udgangspunkt i læring via leg. Mange gode dialoger barn-barn og barn-voksen starter ved barnets interesser og udvikles der fra. Den voksne kan ved at tage afsæt i barnets interesser, og hvor barnet udviklingsmæssigt er, på forskellig vis understøtte barnets sproglige udvikling, enten ved at være igangsætter af en leg, være deltagende i legen eller være observerende og komme med små input.

Når børn leger, anvender de sproget som en form for legetøj. Det sker fx, når børn sammen digter nye historier, der kan udvide og berige deres rolleleg i den til lejligheden opdigtede købmandsbutik eller restaurant. At bruge sprog som legetøj til at digte historier, finde på vrøvlesprog, rim og remser er en betydningsfuld del af børns legekultur og giver barnet mulighed for at afprøve og sætte ord på følelser og handlinger hvorigennem barnets fortælling om "hvem er jeg" opstår kendskab til og forståelse af ord af en mere abstrakt størrelse gør det muligt for os bedre at kunne forstå egne og andre menneskers handlinger og reaktioner. Hvis vi fx har et ord for og forståelse af begrebet "at være ked af det", kan vi bedre genkende og forstå denne følelse, både hos os selv men også hos andre.

Vi har fokus på et løbende samarbejde med forældrene omkring barnets sprog, vi har tæt samarbejde med den tilknyttede talepædagog, og vi udfører sprogvurderinger på alle 4 årige.

Vores mål er at børnene:

- Udvikler talesprog
- Lærer at indgå i dialog og forhandling
- Udvikler og anvender humor
- Lærer at udtrykke sig og sætte ord på følelser (fx konflikthåndtering)
- Lærer at give udtryk for behov
- Udvikler narrativ kompetence

Børn kommunikerer inden de begynder at tale. I de tilfælde er det vigtigt, at vi opfanger at barnet fortæller noget på sin egen måde.

Det tosproget barn, som kan være lidt svær at forstå sprogligt, bliver her i eksemplet mødt af den voksne, han bliver forstået, og får hjælp til at få en samtale og en leg i gang som tager udgangspunkt i det barnet har oplevet.

Eksempel:

Morten på 4 år er lige vendt hjem fra en ferie i Marocco. Alle børn og voksne leger sanglege, men Morten forsøger hele tiden at fortælle pædagogen noget. Han bruger sin hånd og gør en hurtig bevægelse med den, mens han siger "vjuueev". Pludselig går det op for pædagogen hvad det er Morten fortæller. Han fortæller om flyvemaskinen, viser med hånden hvordan den flyver hurtigt hen over himlen, og siger lyden. Pædagogen fortæller de andre børn at Morten har været ude at flyve med en flyvemaskine, så nu skal vi lege at vi tager til flyveland, børnene leger flyvemaskiner. Morten er smiler og han leger glad med i legen og kontakter de voksne mange gange i løbet af dagen for at snakke om flyvemaskiner og hans ferie i Marocco.

Refleksioner

Morten erfarer, at man kan påvirke legen og samværet ved at kommunikere og fortælle hvad man tænker og oplever. Morten bliver motiveret til at fortsætte sin sproglige udvikling. Vi er bevidste om, at kommunikationen er vigtig, fordi den tager udgangspunkt i det barnet er optaget af lige nu og vi her har mulighed for at give børnene nye ord/udvide sproget.

For at styrke børnenes erkendelse af sig selv, verden og udforske børnenes oplevelser af deres børnehaveliv, arbejder vi med narrative strukturer i hverdagen. Dette gør vi bl.a. ved at børnene ofte er med til at skrive vores oplevelser af dagen ned på dagssedler til forældrene, eller sætte foto ind i barnets mappe, udarbejde plancher af vores oplevelser sammen, på denne måde er børnene med til evaluering af dagen og de får mulighed for at øve deres narrative kompetencer.

Når vi skal have børnene til at fortælle, er vi bevidste om at være åbne og nysgerrig. Fortællersituationen skal have karakter af samtale og ikke et interview.

Krop, sanser og bevægelse

Vi arbejder med læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer, der gennem hele dagen er grobund for et udviklende og skabende børneliv.

Fysisk aktivitet, leg, bevægelse, sanseoplevelser og motorisk udvikling er flere sider af samme sag. Samtidig er de også vigtige og effektive pædagogiske redskaber, der kan bidrage til børns trivsel, udvikling, læring og dannelse – både fysisk, psykisk, socialt og kognitivt. Når kroppen er i brug på forskellige måder, vækkes flere af hjernens centre. Udvikling af sanseintegration er koncentreret om de første leveår. Indtil omkring syvårsalderen er hjernen primært en "sansebearbejdningsmaskine", hvor barnet udvikler sansemotoriske funktioner, som bliver mere og mere komplekse. Sanseindtrykkene stimulerer centralnervesystemet til at frembringe bevægelse, tanker og følelser, som er grundlæggende for opfattelsen af os selv og vores personlighed. Børn, der har en sund kropsforståelse, vil samtidig være mere fortrolige med sanser, deres krop og have bedre motoriske færdigheder og mere velstimulerede. Dette betyder, at de har mere overskud til at fokusere på omgivelserne, på de sociale relationer eller på de kognitive udfordringer, de oplever når de leger og lærer. Børn, som har et positivt forhold til sin egen krop, udvikler sig i højere grad med troen på sig og egne kompetencer. Kroppens kunnen giver erfaringer, når de hopper, springer, løber, rutscher, slås for sjov, agerer, gestikulerer, råber og skriger. De udtrykker sig med hænder, fødder, øjne, ører og mund. De falder måske, bliver tørstige og forpustede, samt får øvet, integreret og trænet forskellige sanser.

Vi er meget opmærksomme på, at vores læringsmiljø er bygget på bevægelsesglæde og leg, samt tilgodeser og inddrager alle børn, uanset formåen og erfaringer med krop, sanser og bevægelse. Dette giver alle en mulighed og lyst til at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg. Det er centralt at tilrette forholdene således, at alle børn får mulighed for en alsidig og kontinuerlig udvikling af eget bevægelsespotentialer. Det er en vigtig opgave at skabe motivation hos alle børn, lave aktiviteter der skaber glæde og giver børnene en følelse af mestring. De erfaringer barnet gør sig med sin krop, er grundlaget for udviklingen af såvel personlighed som intellekt.

I vores børnehave er der en autentisk kultur, hvor der plads til at eksperimentere og øve sig. Det gælder naturligvis for børnene, men også de voksne, der skal turde udfordre dem selv og på den måde gå forrest som rollemodeller der tør, vil og måske kan. Vi skal give alle børn mulighed for at udfolde deres naturlige lyst til bevægelse og sanseindtryk, give plads til mange gentagelser og støtte dem når tingene ikke lykkes.

Vi har i flere år i perioder arbejdet med legekonceptet Tigertræning og dets blanding af rolige afslapningsøvelser, musik, rytme, balance, sved på panden, motoriske lege og kampunivers. Det er fælleslege, med mange eller få, hvor krop og sanser kommer i spil og glæden og entusiasmen er tydelig hos børnene. Det kan vi f.eks. se når nogle børn efterfølgende selv vider udvikler og implementere nogle af de elementer i deres lege. Der er naturligvis også børn, som af den ene eller anden grund er tilbageholdende og ikke vil deltage. I sådanne situationer er det vigtigt at respektere og støtte barnet, give det tid til at føle sig tryk og på den måde bidrage til barnets gåpåmod. Styrke Kommer Indefra.

Vi tager på ture i nærmiljøet, hvor børnene ofte udfordres motorisk ved at forcere bakker, klatre på skrænter og bevæge sig i forskelligt terræn. Vi tager også på ture til forskellige legepladser. Nogle gange tager vi bussen, og andre gange går vi, så børnene vænnes til at gå længere afstande.

Et par eksempler på andre legende sanse- og motoriske aktiviteter:

Ase Mase Lege:

Små grupper af børn sammen med en voksen leger lege hvor man øver lege med mere tæt fysisk leg, bruge kroppen til at skubbe, trykke og mærke. Vi øver også kropskontrol, kropsbevidsthed og det at kunne justere egne kræfter

Vi vasker gulv som Pippi Langstrømpe...

(Børn og voksne får svampe på fødderne og så vasker vi alle gulvene.)

Lytte Leg...

Et barn gemmer æggeuret på stuen og starter det, imens et andet barn ikke kan se imens. Bagefter skal det andet barn lytte sig frem til det med lukkede øjne. De andre børn må ikke sige hvor det er. Så skifter man så alle, også de voksne, har prøvet det. Og det er faktisk ikke så let har nogle voksne måtte konstatere....

Massage Historie...

Vi sidder på gulvet i små grupper bag ved hinanden. En lille historie bliver fortalt og der vises med hænderne hvad der sker. Så tegner man det på ryggen af den som sidder foran.

Eksempel

Pædagog Nina læser en billedbog for nogle børn. Den handler om hvorfor vejret og verden kom til at se ud som den gør. Bogen er skrevet med humor og flotte tegninger. Der kommer flere børn til. Børnene og Nina taler om hvad der bliver fortalt fra bogen.

Lidt senere på legepladsen:

Melvin 5 år og Mikkel 4 år gynger ved siden af hinanden. (De har også været med da bogen blev læst). De gynger højt. Melvin råber til Mikkel at der er skyer. De to drenge taler om at skyerne jo kunne ligne figurerne i bogen. Mikkel siger til Melvin at det er svært at se om skyerne ligner figurer når man gynger. Mikkel spørger Melvin om de ikke skal gå højt op på græsset (der er et lille forhøjet græsområde på legepladsen). De går op på græsset, de går rundt og taler om hvor det er bedst at se på skyerne. De finder et sted og lægger sig ned på ryggen. De ligger begge med armene bag hovedet og kigger på skyerne. Mikkel siger til Melvin at græsset er så blødt som en seng når man ligger på det. Melvin siger ja. Rollo på 3 år kommer hen til dem og lægger sig ned ved siden af dem. De tre drenge ligger der et stykke tid uden at tale sammen. Mikkel og Melvin kigger op på skyerne, Rollo kigger på de to andre drenge. Efter et stykke tid siger Mikkel, at skyen ligner hans cykel. Melvin spørger Mikkel og Rollo om de skal cykle. De tre drenge går ned fra græsset.

Refleksioner

Melvin og Mikkel kan rigtig godt lide fysisk aktive lege og havde både rutsjet og leget fangeleg med nogle andre børn inden de begyndte at gynges på hver sin gyngesving. Nina som havde læst bogen tidligere, og nu var på legepladsen, oplevede de to drenge lege og valgte at være usynlig tilskuere til drengenes skyunivers.

Det var tydeligt, at Melvin og Mikkel kom helt ned i gear imens de så på og talte om skyerne. De brugte tid på at finde et godt sted oppe på græsset med tanke på skyerne, mærkede hvordan det bløde græs var at ligge på og var fælles om den oplevelse at ligge

på græsset og kigge på skyerne i ret lang tid uden at have behov for at tale sammen. De lod sig ikke forstyrre af Rollo som lagde sig sammen med dem. Han blev en naturlig del af deres univers og blev inviteret til at lege med dem bagefter.

Natur, udeliv og science

Vi arbejder med læreplanstemaet natur, udeliv og science i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer, der gennem hele dagen er grobund for et udviklende og skabende børneliv.

Som voksne skal vi være rollemodeller, som udviser interesse og ansvarlighed for natur og miljø, og dermed kunne vejlede børnene i at udvise respekt, ansvar og interesse for naturen.

Vi skal som voksne være nærværende og kunne pirre børnenes nysgerrighed i forhold til at eksperimentere og bruge naturen til leg.

I det daglige taler de voksne med børnene om at passe på naturen. Vi taler om at spare på el, vand og varme.

I maj måned afholder vi Blomstens Dag, hvor alle børn medbringer en plante eller blomst, som de er med til at plante i vores bede og blomsterkasser. De er efter evne med til at passe og pleje planterne og følger udviklingen.

Vi tilstræber at have et årligt sommerfugleprojekt, hvor vi følger udviklingen fra larve til færdig sommerfugl, som vi slipper fri på legepladsen.

I børnehaven har vi i løbet af foråret en læreproces med så- og spireforsøg. Resultaterne får børnene med hjem, eller de udplantes i børnehaven, så vi kan følge væksten, se planterne danne frø. Senere på året tegner og maler vi frøposer til vores frøblanding som indeholder egne frø og frø indsamlet i naturen, som vi giver i julegaver til vores familie.

Om foråret udforsker vi dyrelivet i nærmiljøet.

Vi har løbende projekter om dyr, hvor vi på stuen fordyber os i et eller få dyr. Vi er nysgerrige sammen med børnene og sammen søger vi viden i bøger og på internettet, og laver aktiviteter tilpasset den enkelte børnegruppe. F.eks. plancher, kopitegninger, fysiske lege, kreative fremstillinger i forskellige materialer, sange m.m.

Vi vægter højt, at alle, når det er muligt, kommer ud af huset for at opleve naturen og de skiftende årstider. Vi understøtter børnenes leg og eksperimenter med insekter, planter og

andre materialer i naturen. Samtidig formidles viden om naturen og dyrelivet. Turene kan være i nærområdet eller gå til skov, strand, sø, mose eller andet. Vi er meget opmærksomme på værdien i at stoppe op og fordybe os i ting vi ser eller finder. Det kan være børnene der får øje på noget eller os voksne. Sammen kan vi undre os, undersøge og snakke om, det vi bliver optaget af.

Vi skaber rum for fordybelse, mulighed for at lære at kategorisere og systematisere. Ligeledes får børnene lejlighed til at bygge, skabe og konstruere ud fra de muligheder, naturen byder på.

På vores ture indsamler vi ofte forskellige materialer som sten, kogler, pinde, blade, kastanjer, og hvad børn og voksne ellers finder interessant. Naturmaterialerne anvender vi som en bearbejdelse af turen eller i forbindelse med vores øvrige pædagogiske aktiviteter. Som supplement til vores egne ture gør vi ind imellem brug af naturskolens materialer og deres tilrettelagte aktiviteter og vi kører med vores ladcykler til Quark naturcenter i Avedøre. Naturforståelse handler også om kendskab til forskellige dyr. Foruden læsning af bøger om dyr tager vi på ture til steder, hvor der er mulighed for at komme i berøring og blive bekendt med forskellige dyrearter, vi har kørt til zoologisk have. Disse ture giver anledning til nogle gode samtaler børn og voksne imellem om fødekæden, og hvad de forskellige dyr anvendes til.

Eksempel

Et par af de ældste drenge var meget optaget af, hvordan processen fra haletudse til frø foregik. Vi googledede en tidslinje, hvor drengene kunne se hele processen punkt for punkt. Andre børn blev meget interesseret, og vi besluttede at planlægge en tur, hvor vi kunne tage ud og fange haletudser. Inden det gjorde vi vores akvarium klar. Nogle børn lavede tipier af pinde, der skulle fungere som skjulesteder til haletudserne. Vi greb vores fiskenet og gummistøvler og gik på tur. Sigurd, 5 år, havde involveret familien i projektet, og vidste derfor netop lige præcis, hvor man kunne fange mange haletudser. Haletudserne blev nænsomt indfanget i glas og fragtet hjem til børnehaven. Under stor højtidelighed flyttede haletudserne ind i deres nye hjem.

Et par dage efter måtte vi konstatere, at vi havde indfanget for mange haletudser, og derfor måtte vi aflevere nogle af dem tilbage til åen, hvor de kom fra. Børnene fulgte interesseret med i processen, de følgende uger, hvor de selv kunne se, at haletudserne fik arme og ben. Da haletudserne var blevet så udviklet, at de næsten var blevet til frøer, besluttede vi,

sammen med børnene, at sætte dem ud, da vi ikke kunne have frøer hoppende rundt i vores børnehave. Man kunne se, at børnene følte et stort ansvar for, at haletudserne, der nu var frøer, kom godt og sikkert tilbage til deres oprindelige levested.

Refleksioner

Det er et eksempel på, hvor de voksne erkender børnenes nysgerrig omkring et emne, de endnu ikke kender til. Det er forældrene, til Sigurd, blev engagerede i projektet viser, at der kan blive bygget bro mellem børnehave og hjem. Efterfølgende oplevede vi, at Sigurd blev en lille natur-formidler til de andre børn, der trofast lyttede med, da Sigurd jo tidligere havde delt viden. Projektet var hele tiden tilgængeligt for børnene, da akvariet stod på stuen, hvor alle børn nemt kunne tilgå og iagttage haletudserne. Børnene kunne derfor selv tage initiativ til at observere haletudserne, når de hver især havde lyst. Vi oplevede også, at børnene selv opfordrede forældrene til at følge med i projektet ved aflevering og afhentning.

Kultur, æstetik og fællesskab

Vi arbejder med læreplanstemaet kultur, æstetik og fællesskab i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer, der gennem hele dagen er grobund for et udviklende og skabende børneliv.

Børn skal have kendskab til forskellige kulturelle udtryksformer og værdier for at kunne udvikle en personlig og social identitet. Personalets opgave er derfor at være rollemodeller og formidle kultur på flere forskellige måder. Vi respekterer børnenes/familiernes forskellige kulturelle og sproglige baggrund som noget værdifuldt. Samtidig formidler vi den danske kultur og de danske traditioner, så de lærer om det samfund, de skal være en del af. Vi ser værdien i at være flere kulturer repræsenteret i institutionen. Til fællesspisning til sommerfesten har alle familier mad med til fællesbuffeten, og her fremhæver vi et ønske om at de kulturelle forskelligheder, vil komme til udtryk i retterne, i form af at forældrene laver mad, som de selv spiser i hjemmet. Vi har året igennem fokus på de danske traditioner, og planlægger mange forskellige aktiviteter der kan understøtte dem. Blandt andet juleklip, julefrokost, julegudstjeneste i kirken, fastelavnsklip, slå katten af tønden, påskeklip og påskefrokost, Sankt Hans med sang og klipper masker og udhuler græskar til Halloween.

Vores traditioner er en stor del af hjertet i institutionen, da dette styrker relationerne og fællesskabet børn og børn i mellem. Både i det store fællesskab, men også i små grupper. Der er noget genkendeligt for barnet op gennem dets børnehavetid, når der hvert år bydes på "cirkus total", tema om Pippi Langstrømpe hvor vi bl.a. vasker gulv som Pippi.

Men også ud fra temaer der rører sig i børnenes liv og hverdag. På den måde kan vi bygge videre på en viden, som børnene allerede har tilegnet sig.

Vi læser hver dag, låner bøger på biblioteket og sørger for at have varierende litteratur om forskellige kulturelle emner. I børnehaven har vi vores egen litteratur-kanon, bøger som alle børnene skal have stiftet bekendtskab med inden de starter i skole.

Vi benytter os af kulturelle tilbud som kirkebesøg, teater, børnekoncerter og følger diverse kulturelle tilbud på biblioteket, når der er mulighed for det.

I vores hus er der tradition for sang om musik. Vores børnehavekor synger hver dag, med sange nøje udvalgt til det aktuelle tema.

Børnehaven har mange små instrumenter, som vi bruger, når det giver mening.

I planlægning af vores ugeplaner, er kultur, æstetik og fællesskab meget nøje indtænkt. Den kulturelle skabende kraft, som er med til at stimulere og aktiverer børns sanser, giver barnet mulighed for at møde nye sider af sig selv.

Vi mener det pædagogiske arbejde med kultur har en stor betydning for børnenes udvikling og dannelse

Det sammenspil der er mellem børnene og de foranderlige oplevelser de mærker gennem kulturen. Den er dynamisk og ikke en fast og afgrænset størrelse, men noget, hvor børnene hele tiden oplever nye måder at se ting på.

Dog holder vi også godt fast i traditioner og gentagelser, da vi ser at de trygge og kendte rammer, giver børnene den ro og fred, som de også har brug for til at tilegne sig ny viden.

Eksempel

Et søskendepar i børnehaven fortæller os om, at det er ramadan. I denne periode får de gaver hver dag, og de glæder sig til dette. Nogle af de andre børn viser interesse for, hvad det handler om, og spørger nysgerrigt ind. De voksne i børnehaven vil gerne understøtte denne nysgerrighed, og spørger dertil forældrene til søskendeparret om, hvordan ramadan foregår hjemme hos dem. Det bliver deres forældre glade for, og fortæller velvilligt de

voksne i børnehaven, hvordan deres traditioner er for deres børn. Næste dag har søskendeparret fotos med af to små kommoder med skuffer som deres far har bygget til dem. Heri er der en gave for hver dag i ramadan. Nogle af gaverne kan være til børnene, mens andre gaver er penge, der skal gives til velgørenhed. Alle børnene i børnehaven var meget optaget af fortællingen og den viden, de fik om traditionen.

Refleksioner

Børnene opnåede ny viden om traditioner, som de ikke kendte til i forvejen. Dette viser, at når børn og voksne er nysgerrig på andres traditioner og liv, så bidrager til ekstra dimension til fællesskabet. Børnene får både indsigt og udsigt, og lysten til at lære om andre mennesker og deres verdenssyn bliver udvidet.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?